

Hayatboyu
Öğrenme
Programı

HAYATBOYU ÖĞRENME PROGRAMI LEONARDO DA VINCI - VETPRO HAREKETLİLİK

(Mesleki Eğitim ve Öğretim Profesyonelleri)

Hibe Anlaşması numarası: **2013-1-TR1-LEO03-50970**

Teklif çağırısı: **2013**

Proje başlığı (Ulusal dilde): **Engelli Vatandaşların Avrupa Birliği ülkelerindeki Mesleki Eğitim Süreci**

İngilizce Adı: **"Disabled citizens of the European Union countries, Vocational Training Process**

Yararlanıcı Kurum : **Mustafa Nevzat Pisk Vocational Education Center**

PROJE FAALİYET RAPORU

Projemiz 01/02/2013 tarihinde başvurusu yapılmış 01/07/2013 tarihinde kabul edilmiş ve 09/01/2014 tarihinde Türkiye Ulusal Ajansımızla sözleşme imzalanarak bu tarihten itibaren yürürlüğe girmiştir.

Bu Proje ile başvuruda da belirtildiği üzere;

Ülkemizde engelli yetişkin vatandaşlarımıza hayat boyu öğrenme kapsamında mesleki eğitim verilerek iş sahibi yapmak ve üretici konumuna çıkarmak amacıyla, Dört farklı Avrupa Birliği ülkesinde Engellilerin Mesleki Eğitim süreçleri incelenerek, örnek uygulamaların ülkemizde yaygınlaştırılmasını sağlamak amacıyla çalışmalarda bulunuldu.

Dört farklı ülkede yapılacak inceleme ve araştırma çalışmaları için Koordinatör kurum tarafından proje hazırlık öncesi ve kabul sürecinde yurt içi ortak kurumlarla işbirliğine gidilerek projede çalışmak amacıyla özveri ve gönüllü çalışanlardan bir ekip oluşturuldu.

Toplamda 24 katılımcının 6 şar lı gruplar halinde Dört farklı Avrupa Birliği ülkesindeki incelemeleri yapacak ekiplerin oluşturulmasından sonra bu amaçla beklentileri karşılayacak kurumlarla irtibata geçildi.

Yurt dışı ev sahibi kurumların gerek proje katılımcılarımız tarafından gerekse koordinatör kurum tarafından incelemeleri tamamlanarak hareketliliklere 23-29/Mart/2014 tarihinde İspanya-Sevilla-ATUREM Kurumu ve Letonya-Riga-İSMA kurumu ile başlandı.

06-12/Nisan/2014 tarihinde Yunanistan-Girit-ECTE kurumu ve 04-10/Mayıs/2014 tarihinde de Hollanda-Amsterdam-ReaCollege kurumuna yapılan hareketlilik faaliyetleri gerçekleştirildi.

Toplamda 24 katılımcı tarafından yola çıkılan bu proje de sadece bir katılımcımız Görev-Hizmet pasaport olmasına rağmen Letonya-Riga-İSMA da gerçekleştirilen etkinliğe Atatürk Havalimanı Dış hatlar pasaport kontrolde çıkan ve bizlere açıklanmayan bir nedenden dolayı katılamadı. Toplamda 23 katılımcıyla etkinlikler gerçekleştirildi.

Bu Proje ile ;

- ❖ **İspanya-Sevilla-ATUREM, Evsahibi kurum koordinatörlüğünde;**
 - **İspanya-Directora Mercedes Sanroma kurumu,**
 - **İspanya-Centro Espcifico de Educacion Especial Virgen Macarena kurumu,**
 - **İspanya -CİES Aturem Centro Concertado De.E.E kurumu,**
 - **İspanya -İES Murillo kurumu,**
 - **İspanya -İnstituto de Ensenanza Secundaria Federico Mayor Zaragoza kurumu,**
 - **İspanya -Programa de Terapia Ocupacional C.O Kurumu**
- ❖ **Letonya-Riga-İSMA , Evsahibi kurum koordinatörlüğünde;**
 - **Information Systems Management Institute kurumu,**
 - **Sustento Kurumu**
 - **Social Integration State Agency kurumu**
- ❖ **Yunanistan-Girit-ECTE , Evsahibi kurum koordinatörlüğünde;**
 - **Κεντρο Φυσικησ & Ιατρικησ Αποκαταστασησ Νομου Ρεθυμνου, kurumu**
 - **Εμπορικó Επιμελητήριο Χανίων kurumu**
 - **Agapi (Crete)**
- ❖ **Hollanda-Amsterdam-ReaCollege , Evsahibi kurum koordinatörlüğünde;**
 - **Gehandicaptensport Nederland Kurumu**
 - **Zaanstreek Waterland Kurumu**
 - **GGD Zaanstreek Waterland Kurumu**
 - **Werkplein Pluryn Kurumu**
 - **Haliomare-Kunst Om de Hoek Kurumu**
 - **Heliomare - Wijk aan Zee Kurumu**
 - **Werkenrode School Kurumu**
 - **Heliomare - Krommenie Kurumu**
 - **Rotterdam İslam Üniversitesi**
 - **Hollandada yaşayan Türk İşadamları Derneği**

kurumlarında Engellilerin Mesleki Eğitim Süreçleri incelenerek aşağıdaki bilgiler edinilmiştir;

- 1. Engellilerin Eğitim gördüğü bu kurumlar Tüzel (Belediye) ve Özel olarak faaliyetlerini yürütebilmekte, özel kurumların faaliyetine başlayabilmesi için Belediye (Eyalet) tarafından yetkilendirilmeleri gerekmektedir.**
- 2. Devlet okullarının yönetimleri belediye tarafından yürütölmekte.Okul müdürü atanarak gerekli bağlantılar sağlanmaktadır.Derslere giren öğretmenlere sadece maaş verilmektedir.Ayrıca ücret verilmemektedir.**
- 3. Dışarıdan doktor, fizyoterapist, psikolog vb. ihtiyaç olduğunda hizmet alımı yapılarak karşılanmaktadır.**
- 4. Engellilerin eğitim gördükleri kurumlardan, özellikle de devlet tarafından eğitim verilen kurumların genel masraflarının %75 i kendi Ulusal Bankalarınca oluşturulan bir fon tarafından karşılanmakta. Özel sektörde de faaliyette bulunan kurumlar bu fonlardan**

belirli oranlarda yararlanmaktadır. Yaptıkları projelerle bu kurumlara ayrıca da gelir sağlayabilmektedirler.

5. İspanya genelinde faaliyette bulunan tüm şans oyunlarını Engelliler Federasyonu şeklinde örgütlenmiş bir yapı yürütmektedir.
6. Engellilerle ilgili eğitim veren kurumlara buradan da kaynak aktarılmaktadır. Ayrıca bu kurumlar İspanya'da en çok vergi veren kurumlardan olduğu bildirilmiştir.
7. Okulların içerisinde engelli öğrenciler tarafından uygulamalı olarak eğitimlerin yapıldığı atölye ortamları oluşturulmuş olup, buralarda yapılan işler Döner sermaye vasıtasıyla satılabilmekte ve gelir olarak okul tarafından kullanılabilir.
8. Okulların her türlü fiziksel donanımları belediye tarafından karşılanmaktadır. Hiçbir şekilde dışardan yardım alınmamakta.
9. Okullarda eğitim veren profesyoneller ve öğretmenler okul yöneticisi tarafından Belediye ile irtibatlı olarak kurulan bir komisyon tarafınca belirlenmekte ve bu kişilerle belirsiz süreli sözleşmeler yapılmaktadır. Maaşları devlet tarafından ödenmektedir.
10. Engelli bireyler doğum aşamasından itibaren doktor kontrolünde ve her aşamada takibi yapılmakta, çevrimiçi kayıtları bir program vasıtası ile tutulmakta, ilgili ve yetkili kişiler tarafından istenildiğinde ulaşacak şekilde planlanmakta ve yürütülmektedir.
11. Engelli olan bir birey yaş gruplarına göre eğitim kurumlarına verilen doktor raporu ile belgelendirilmek suretiyle yönlendirilmekte.
12. Engellilerin engellilik durumu 4 aşamada toplanmaktadır. Bunlar; 1- Ortopedik Engelli 2-Zihinsel Engelli (1.Kademe -hafif mental-), 2.Kademe (-orta mental-,3.Kademe-ileri mental-) 3-Down Sendromlu Engelliler 4- Otistik Engelliler.
13. Engellilik durumuna, yaşına ve cinsiyetine uygun olacak şekilde bireysel eğitim veya kaynaştırma ile sosyal eğitime alınmaktadır.
14. Engelli öğrenciler yaş gruplarına göre gruplandırılarak (0-2 yaş, 2-4 yaş, 4-6 yaş 6-10 yaş, 10-14 yaş, 14-18 yaş) engellilik durumlarına uygun sınıflarda eğitimlerini almaktadırlar.
15. Haftada bir gün 0-4 yaş grubu çocuklara velileriyle birlikte bakım ve hizmetleri konusunda uygulamalı eğitim veriliyor.
16. Hollanda' da veliler engelli çocuklarının, bu kurumlarda bakım ve kontrollerini en az haftada bir gün yaptırmaları zorunlu.
17. Holanda'da ki engelli okullarında genellikle bölgenin ihtiyaçları doğrultusunda alanlar ve dallar açılmakta.Engelliler bu alan ve dallara yönlendirilmektedir.
18. Açılan bölümlerde öğrencilerin becerileri test edildikten sonra yerleştirmeler yapılmakta.
19. Mesleki beceri testine tabi tutulan öğrenciler genel olarak; Matbaa, Metal, Grafik ve Tasarım, Muhasebe, Lojistik, El sanatları, Bahçıvanlık, Müzik, Ticaret, Mutfak bölümlerinden birinde eğitimlerine devam etmektedir.
20. Her öğrencinin zekâ seviyesi ve engellilik durumuna göre Veli-Uzman-Okul yönetimi tarafından bir eğitim programı hazırlanarak eğitime başlamadan önce mutabakata varıldıktan sonra uygulanmakta.
21. Engelli bir öğrencinin eğitimi, velisi tarafından eğitim kurumunda yapılabileceği gibi, belediye tarafından kendisine verilen özel görevlilerce de bu eğitimleri alabilirler. Burada tercih tamamen veliye bırakılmış.
22. Eğitim süresinde alt sınır olmamakla beraber üst sınır 18 yaş olarak belirlenmiş. Her ne şekilde olursa olsun 18 yaşından itibaren okulla ilişkileri kesilmekte.18 yaşını doldurmuş engellilerin durumlarına göre işe yerleştirme pozisyonunda olanlar işe yerleştiriliyor. Bu durumda olmayanlar ve bakıma muhtaç olanların ailelerine devlet tarafından destek amaçlı yaklaşık olarak 350-700 € bir yardım yapılmakta.

23. Özellikle ortopedik engellilerin gerçek eğitim ortamlarından azami derecede faydalanılması amacıyla bu öğrenciler normal öğrencilerle birlikte aynı eğitim kurumlarında eğitim almaktadırlar.
24. Normal eğitim verilen okullarda eğitim alan ortopedik engelliler için sınıf içerisinde özel bir alan oluşturularak, bu öğrencilerin başında da görevli bir kişi ders süresince beklemektedir.
25. Mezun kişilere mezuniyetlerini gösterir bir belge verilmektedir.
26. Engellilerin kamu veya özel sektörde kanuni olarak herhangi bir şekilde çalıştırılma zorunluluğu olmamakla birlikte çalıştıranlara devlet tarafından teşvik verilmektedir.
27. Engelliler eğitim gördükleri kurumlarda ihtiyaç duyulan alanlarda sosyal becerileni geliştirmek amacıyla bir program dâhilinde aktivitelere katılmak zorunda.(Kendini tanıma-tanıtma, yaşadıkları yerler için alış-veriş yapma, trafik kuralları ve bunlara uyum sağlama eğitimleri, çevredeki kurumları tanıma ve yön bulma vb.)
28. Yarıyıl tatili vb. herhangi bir tatilleri yok. Veliler uygun gördüklerinde engelli çocuklarını bu kurumlardan istediklerinde alabilmekte.
29. Letonya'da Akademik eğitim yılı 2 dönemden oluşmakta. (Eylül-Aralık/Ocak-Mayıs)
30. Letonya'da engelli öğrencilere Engel durumu ve yaş grubuna göre 2,3,4,5, ders saati ders verilmekte.
31. Ders süreleri genel olarak 40-45 dakika arasında değişmekte, öğretmen isterse bu süreleri birleştirip kullanabilmektedir.
32. Yunanistan'da öğrencilere eğitim veren Uzman ve Profesyoneller sadece %20 si devlet tarafından görevlendirilmiş olup, çalışanların büyük kısmı tamamen gönüllülük üzere çalışmakta.
33. Hollanda'da her engelli öğrenci mutlaka günlük yüzme sporunu eğitim kurumda yapmak zorunda ve bunun haricinde sportif aktivitelerden birine de katılmak zorunda.
34. Hollanda'da eğitim verilen kurumlarda en fazla 6 yıl devam edebilir.Bu süre içerisinde mezun olamayanlara durumlarını gösteren belge verilerek okulla ilişkileri kesilmekte.
35. Hollanda'da engelli çocuklar öncelikli olarak kısa adı "GGD" " Belediye Sağlık Kurumu"nda belirli gözlemlerden geçirilerek engellilik durumlarına göre, gerek gördüğü takdirde çocuğu bünyesine alarak (anne-baba olmasına rağmen) gerekli tüm masraflarını Heliomare-Reacollge adlı eğitim kurumları vasıtasıyla yetiştirmekte.
36. Ailelere engelli çocukların yetiştirilmesi ile ilgili gerekli destek eğitimleri verilmekte.
37. Engellilerin eğitim gördüğü kurumlarda yemek yapmak üzere görevlendirilen herhangi bir yetkili yok. Tamamen gönüllülük esasına dayalı bir sistem var. Bununla birlikte el becerileri gelişmiş ve mutfak bölümünde okuyan çocuklar okulda öğrencilere verilen yemeklerin yapılmasına da katkı sağlamaktadır.
38. Yunanistan-Girit adasında engellilere yönelik devlet tarafından tam desteklenen kurum yok. Devlet, AB fonları ve velilerden katkılarıyla destekler sağlanmakta.
39. Neredeyse tamamen özel teşebbüs tarafından kar amacı güdülerek eğitim verilmekte.
40. Girit'te Engellilere verilen eğitimler için Girit'te engelli bireyler eğitim gördükten sonra belgelendirilmekte.
41. Girit'te verilen eğitim mesleki yeterlilik kurumunca 4.seviyede.
42. Kendi bünyelerinde isteyen herkese engelli olsun veya olmasın 5 kişi olmak şartıyla kurs açmaktalar.
43. Almanya devletini katkılarıyla oluşturulan IDA fonundan yararlanarak projeler düzenlemekteler ve hibe almaktalar.
44. IDA 1 projeleri ile Alkol-Uyuşturucu vb Alışkanlıkları olanlara yönelik projeleri yürütmekte, IDA 2 ile de Zihinsel ve Fiziksel engellilere yönelik olarak projeleri yürütmekteler.

45. Kurum bünyesinde her yıl ortalama 300 engelli vatandaşı bu projelerle AB ülkelerinde eğitime göndermekteler.
46. Yunanistan'da 18 yaş üstü bireyler istedikleri takdirde ECTE kurumlarından ders ve eğitim alabilmekteler. Yaş sınırlaması yok.
47. Yunanistan genelinde önceki yıllarda engellilere özel önem verilmekte iken son 2-3 yıldır daha çok bu engellileri kaynaştırma yoluyla eğitim içerisine yerleştirme yoluna gidildiği ve bu şekilde hayata daha çabuk adapte olmaları için normal öğrencilerle eğitim alması düşüncesi olduğu belirtilmekte.
48. Yunanistan'da 4-7 yaş arası engelli çocuklar için anaokulu mevcut. Buradan eğitim alan çocuklar engelli İlkokuluna devam edebilmekteler.
49. Yunanistan'da engelli çocuklar için resim ve fotoğraflarla iletişim sağlama becerileri geliştiriliyor.
50. Yunanistan'da engellilere verilen eğitim müfredatı uzman ve veli tarafından kişilere özel hazırlanmakta.
51. Yunanistan da ileri yaştaki engelliler içinde ayrıca bir eğitim merkezleri mevcut.
52. Eğitim Kurumlarında ihtiyaç olması halinde hastanelerden Psikolog, ve doktor çağırıyorlar. Kadrolu herhangi bir görevli yok. Kişilerin temizliği, bakımı ve yemekleri ağırlıklı olarak gönüllülerce karşılanıyor.
53. Her engelli ailesiyle kurumun sosyal servisi arasında devamlı çocukları ile ilgili gelişmelerin takibi açısından aktif iletişim mevcut.
54. Yunanistan'da Otistik çocuklar için eğitim ve sosyal imkanlar veren bir dernek faaliyetleri var.Bu dernek ile otistik çocukların ve gençlerin sağlıklarına kavuşturulmasına katkı sağlanmakta.
55. İspanyada engellilerin eğitim ortamlarında kişisel becerilerin geliştirilmesi amacıyla İngiltere'den özel olarak getirtilen görsel hafızayı güçlendirmede kullanılan eğitim materyallerini kullanmaktalar.
56. Engelli bireylerin eğitim aldığı kurumların büyük çoğunluğunda Hydro Terapi ünitesi kurulu ve özellikle fiziksel engeli bulunan çocukların eğitim ağırlıklı olarak bu alanlarda verilmekte.
57. Engellilerin eğitim kurumlarına gidiş ve gelişleri için belediye özel araçlar ile hizmet vermekte ve ücretsiz ulaşım sağlanmakta.
58. Veliler istedikleri takdirde çocuklarıyla birlikte derse katılabilme ve dersi işleyebilme imkanına sahiptir.
59. Zihinsel engelli çocuklar için Özel derslikler tasarlanmış ve buralarda eğitim süresince 3 görevli hizmet vermektedir.
60. Özel dersliklerde eğitim gören engelli bireyler uygulamalı eğitim alabilmeleri içinde ayrıca atölye ortamında eğitim alması sağlanmaktadır. Bu amaçla bunlar için özel olarak dizayn edilmiş atölyeler mevcut.
61. Özel ilgiye ve bakıma ihtiyaç duyulan bu engellilere genel bilginin ve mesleki bilginin yanında ayrıca; İş Ahlakı, Disiplin, Tertip-Düzen eğitimleri de verilmektedir.
62. Genel bilgi derslerinden ayrı olarak dünya coğrafyası ve ülkelerle ilgili geniş bilgi içeren Coğrafya dersi de verilmektedir.
63. Öğrencilerin mesleki tecrübe kazanması için bağlı bir staj ofisi kurulmuş. Staj yapmak isteyen öğrencilerin koordinasyonu (iş-işçi-işveren şeklinde) bu ofis tarafından yapılmaktadır.
64. Yaptıkları işler karşılığında ücretlerini staj yaptıkları kurumdan almaktalar.Burada da parça başı imalat yöntemi üzerinden ödemeler gerçekleştirilmektedir.
65. Her engelli öğrenci istediği takdirde seviyesine ve mesleki yeteneğine uygun başka bir bölüme geçiş yapabilir. Bunlar için komisyon oluşturulmakta (Ders öğretmenleri-Sosyolog-Doktor-Fizyoterapist vb.) ve bu komisyonun onayı ile gerçekleştirilmektedir.

66. Engelli bireyin kendi başına yardım almadan öğrenmesi, özgüven kazandırılması amaçlanarak bir program hazırlanmakta ve yürütülmektedir.

AB ülkelerindeki Engelli Yetişkinlere yönelik mesleki eğitim uygulamaları ile yaklaşık 9 milyon engelli vatandaşın bulunduğu ülkemizde henüz altyapısının resmi kurumlarda tam olarak oluşmadığı bu alana yönelik mesleki eğitim uygulamalarını tespit ederek, iyi örneklerin ülkemizde uygulanabilir hale getirilmesi bu projenin öncelikli amacını oluşturmuştur.

Proje çıktılarının öncelikle bölgemizde ve daha sonraki aşamalarda ülkemiz genelinde yaygınlaştırılması amaçlanmıştır. Ayrıca bu proje ile engelli vatandaşlarımızın mesleki eğitimin içerisine daha fazla dahil edilerek farkındalık yaratmanın çok önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Proje sonuçlarının gerek istihdama, gerekse üretime ve kalifiye eleman açığının kapatılmasına katkı sağlayacağı ve mesleki eğitimin teşvik edilmesinde de önemli bir rol oynayacağı düşünülmektedir.

Projemize dahil olan yurt içi kurumlarımız hedeflerimize yönelik olarak özelliklerine göre seçilmiş, İstanbul'da yetişkin mesleki eğitiminde söz sahibi olan, STK, KOBİ ve çeşitli sektörlerden kurum ve kuruluşların uzman ve yöneticileri; eğitimdeki başarılarıyla öne çıkan ve AB ülkesinde ki Engellilere yönelik yetişkin mesleki eğitiminde öncü kurumlarda inceleme ve araştırma yapmıştır.

Proje nihai çıktıları yeni yapılanma içerisinde olan Milli Eğitim Bakanlığına rapor olarak yaygınlaştırma faaliyetleri sonucunda gönderilecektir.

Bu yolla, M.E.B.'liğimizin yetişkin eğitimi konusundaki politikalarına Engellilerin de dahil edilmesine katkı sunulması hedeflenmektedir.

Aynı zamanda projeye, katılımcıların kendi alanlarında bilgi ve tecrübelerini arttırarak, yenilikleri kendi kurumlarında ve İstanbul'da uygulamaları beklenmektedir.

Katılımcılar özellikle geniş bir yelpazeden seçilmiş bu şekilde ziyaret sonrası edilen birikimin uygulamaya yansıtılması, kıyaslanması ve geniş kitlelere ulaştırılması, toplumun bir çok kesiminin bu yeniliklerden faydalanması hedeflenmiştir.

Koordinatör kurum, proje üzerinde uzun zamandır çalışmalarını sürdürürken, 2012 yılından beri Yenilikçi Eğitimciler Derneği ile eğitimsel alanda her türlü işbirliği içindedir. Dernek başkan yrd. kendi imkanlarıyla bu proje için hazırlık ziyaretlerini tamamlayarak, raporları okul idaresine teslim etmiştir.

Projemiz 4 farklı ülkeye (Yunanistan, İspanya, Letonya ve Hollanda) 2014 yılı Mart ve Haziran ayları içerisinde; 1'er haftalık sürelerle çalışma ziyaretleri şeklinde gerçekleşmesinin yanı sıra aktif ve yoğun bir yaygınlaştırma etkinliklerine sahip 1 yıllık periyodu kapsamaktadır.

